គ្រឿងឥស្សរិយយស
នៃ
ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

CAMBODIAN
DECORATIONS OF HONOR

សញ្ញារាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

Coat Of Arms Of The Government Of
The Kingdom Of Cambodia

គ្រឿងឥស្សរិយយស
នៃ
ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

COMBODIAN
DECORATIONS OF HONOR

រៀបរៀងដោយ ឌៀន ម៉ៅ

រក្សាសិទ្ធិ

អារម្ភកថា

សៀវភៅដែលខ្ញុំបាទចងក្រងនេះ គឺនិយាយរៀបរាប់អំពីគ្រឿងឥស្សរិយយស ដែលមានតាំងពីសម័យអាណានិគមនិយមបារាំងរហូតមកដល់សព្វថ្ងៃនេះ ។ គោលបំណងក្នុងការតាក់តែងសៀវភៅនេះ គឺដើម្បីស្រាវជ្រាវ និងរក្សាទុកនូវឯកសារទាំងឡាយ ដែលបានបាត់បង់ក្នុងរបបប្រល័យពូជសាសន៍ ហើយក៏ចង់បង្ហាញឲ្យកូនចៅជំនាន់ក្រោយ ស្វែងយល់អំពីរូបភាពមេដាយ មុខសញ្ញាជូនមេដាយ និងស្នាដៃដែលត្រូវជូនមេដាយ ។

ការចងក្រងសៀវភៅនេះ ក៏ចង់បង្ហាញឲ្យឃើញថា ការដឹកនាំនិងគ្រប់គ្រងប្រទេសក្នុងសម័យកាលនីមួយៗ សុទ្ធតែយកគ្រឿងឥស្សរិយយស នេះសំរាប់ជំរុញនិងលើកទឹកចិត្តចំពោះមន្ត្រីរាជការ កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធនិងប្រជាពលរដ្ឋ ដែលបានខិតខំទាំងកម្លាំងកាយចិត្តបំពេញភារកិច្ច ហើយមានស្នាដៃជូនជាតិមាតុភូមិ ។

អត្ថបទនិងរូបភាពនៅក្នុងសៀវភៅនេះ មិនទាន់គ្រប់ជ្រុងជ្រោយទេ ប៉ុន្តែខ្ញុំបាទយល់ថា អាចបានជាគំនិតខ្លះសំរាប់អ្នកស្រាវជ្រាវទាំងឡាយយកទៅពិនិត្យនិងស្វែងយល់ អំពីគ្រឿងឥស្សរិយយស នៃព្រះរាជ-ជាណាចក្រកម្ពុជា ។

សូមគោរពនិងថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅបំផុតចំពោះឧបទេសដ៏ល្អរបស់ ឯកឧត្តម **សុខ អាន** ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រីទទួលបន្ទុកទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី ដល់រូបខ្ញុំបាទក្នុងការបំពេញការងារក៏ដូចជាក្នុងការសរសេរសៀវភៅនេះដោយបានឲ្យឯកឧត្តម **ពេជ្រ ប៊ុនធិន** រដ្ឋលេខាធិការនៃរដ្ឋលេខាធិការដ្ឋានមុខងារសាធារណៈ និងឯកឧត្តម **ជាង ផេងងួន** អគ្គលេខាធិការរងរាជរដ្ឋាភិបាលជួយពិនិត្យ និងកែសម្រួលក្នុងការចងក្រងសៀវភៅនេះ ។

សង្ឃឹមថានឹងមានការយោគយល់ និងអធ្យាស្រ័យពីសំណាក់លោកអ្នកអានគ្រប់រូប ចំពោះកង្វះខាត និងកំហុសឆ្គងទាំងឡាយដែលមានក្នុងសៀវភៅនេះ។

ខ្ញុំបាទរង់ចាំទទួលការទិតៀនកែលំអដោយក្តីសោមនស្សរីករាយជានិច្ច និងសូមអរគុណ ។

ភ្នំពេញ,ថ្ងៃទី ១០ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០០៨

ឌៀង ម៉ៅ

ប្រវត្តិសាស្ត្រសង្ខេបនៃប្រទេសកម្ពុជា

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាបច្ចុប្បន្នមានផ្ទៃដីទំហំ ១៨១.០៣៥ គីឡូម៉ែត្រក្រឡាស្ថិតនៅប៉ែកនិរតីនៃឧបទ្វីបឥណ្ឌូចិនមានព្រំប្រទល់ប៉ែកខាងលិច និងពាយព្យជាប់នឹងប្រទេសថៃឡង់ដ៏ ខាងជើង និងឦសានជាប់នឹងប្រទេសឡាវ និងបូព៌ាជាប់នឹងប្រទេសវៀតណាម ។ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ស្ថិតនៅតំបន់ត្រូពិកមានអាកាសធាតុក្តៅហើយសើម មានខ្ពង់រាបព័ទ្ធជុំវិញអាងបឹងទន្លេសាបដែលភ្ជាប់មកទន្លេមេគង្គ ។

ក្នុងសម័យអង្គរពីឆ្នាំ ៨០២ ដល់ឆ្នាំ ១៤៣១ ប្រទេសកម្ពុជាមានការរីកចម្រើនរុងរឿងនិងល្បីល្បាញយ៉ាងខ្លាំង។ ព្រះបាទជ័យវរ្ម័នទី២ដែលមានព្រះខ័នសក្តិសិទ្ធនៅតែជានិមិត្តសញ្ញានៃអំណាចនាពេលបច្ចុប្បន្នបានឡើងសោយរាជ្យនៅឆ្នាំ ៨០២ ។ ក្នុងអំឡុងនៃការគ្រងរាជ្យ ព្រះអង្គបានបង្រួបបង្រួមអាណាចក្រចេនឡាចាស់ដែលមានព្រំប្រទល់ជាប់នឹង ខេត្តយូណានប្រទេសចិន ទឹកដីរបស់ប្រទេសឡាវ និងទឹកដីជាច្រើនរបស់សៀម (បច្ចុប្បន្នហៅថៃឡង់ដ៏) មកជាអាណាចក្ររបស់ព្រះអង្គ ។ ក្នុងអំឡុងសតវត្សទី ១២ ប្រាសាទ **អង្គរវត្ត** ត្រូវបានស្ថាបនាចប់សព្វគ្រប់។ប្រាសាទនេះបានក្លាយជានិមិត្តសញ្ញារបស់ប្រទេសកម្ពុជានិងត្រូវបានអន្តរជាតិទទួលស្គាល់ជាអច្ឆរិយៈពិភពលោក។ ប្រាសាទ **បាយ័ន** និង **អង្គរធំ** ត្រូវបានសាងសង់បន្ថែមនៅក្នុងបរិវេណក្រុងអង្គរក្នុងអំឡុងសតវត្សក្រោយ ។

ព្រះបាទជ័យវរ្ម័នទី៧ ដែលបានសោយរាជ្យពីឆ្នាំ ១១៨១ ដល់ឆ្នាំ ១២១៥ ត្រូវបានចាត់ទុកជាព្រះមហាក្សត្រខ្មែរដ៏ល្បីល្បាញក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រ ហើយក្នុងអំឡុងនៃការគ្រងរាជ្យរបស់ព្រះអង្គអាណាចក្រនេះមានវិសាលភាពធំធេងបំផុត។ ក្រោយពីព្រះអង្គចូលទីវង្គត់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា បានធ្លាក់ចុះទន់ខ្សោយយ៉ាងគំហុកដោយមានសង្គ្រាមប្រយុទ្ធគ្នាជាច្រើនលើក។ ប្រាសាទអង្គរវត្ត បានធ្លាក់ក្នុងកណ្តាប់ដៃរបស់សត្រូវឈ្លានពានសៀមនៅឆ្នាំ ១៣៥៣ ។ ក្រោយពីការឆក់ប្លន់ជ័យភ័ណ្ឌ និងការធ្វើអាជីវកម្ម សត្រូវឈ្លានពានបានដកថយ ហើយបានត្រឡប់មកវិញម្តងទៀត នៅឆ្នាំ ១៤១៦ ។ នៅឆ្នាំ ១៤១៧ ក្សត្រខ្មែរព្រះនាម **ពញាយ៉ាត** ដែលភៀសព្រះកាយចេញពីក្រុងអង្គរ នៅពេលសៀមវាយ ព្រះអង្គបានកេណ្ឌទ័ពរំដោះក្រុងអង្គរមកវិញ។នៅឆ្នាំ ១៤៣១ ដោយឈ្វេងយល់ថាក្រុងអង្គរជិតសៀមពេកពុំមានលទ្ធភាពទប់ទល់ចំពោះការវាយលុករបស់សៀម បានព្រះអង្គក៏បានប្តូររាជធានីមកតាំងនៅ ទួលបាសានស្រីសន្ធរ ខេត្តកំពង់ចាម តែដោយរាជធានីថ្មីនេះលិចទឹកនៅរដូវវស្សា ព្រះអង្គក៏លើករាជធានីពីទួលបាសានមកតាំងនៅចតុមុខភ្នំពេញវិញ ។

ក្រោយ **ព្រះបរមរាជាពញាយ៉ាត** ចូលទីវង្គត់ទៅរាជបុត្ររបស់ព្រះអង្គព្រះនាម **ស្រីសុគន្ធបទ** បានឡើងគ្រងរាជ្យបន្តនៅឆ្នាំ ១៥០៤ ហើយបានប្តូររាជធានីពីភ្នំពេញ មកទួលបាសានវិញ ។ ព្រះបាទ **ស្រីសុគន្ធបទ** បានសម្លាប់ឃុនហ្លួង ព្រះស្តេចកន (ប្អូនប្រុសរបស់ស្នំឯករបស់ព្រះអង្គ) តែមិនបានសម្រេចក៏ត្រូវឃុនហ្លួងព្រះស្តេចកនកេណ្ឌទ័ពច្បាំងតរហូតធ្វើគត់បាននៅបន្ទាយស្ទឹងសែននៅឆ្នាំ ១៥១២ ។ ឃុនហ្លួង ព្រះស្តេចកនបានឡើងគ្រងរាជ្យមានព្រះនាមថា **ព្រះស្រីជេដ្ឋាធិរាជ** នឹងបានកសាងរាជធានីថ្មីមួយ នៅស្រុកត្បូងឃ្មុំ

ខេត្តកំពង់ចាមដែលព្រះអង្គប្រសិទ្ធនាមថាៈ **រាជធានីស្រឡប់ផ្ទួនគីរីជ័យព្រៃនគរ** ។ នៅឆ្នាំ ១៥២៥ ក្រោយពីបានយកជ័យជំនះលើ **ព្រះស្រីជេដ្ឋាធិរាជ** ព្រះបរមរាជ **អង្គចន្ទ** បានលើករាជធានីមកតាំងនៅលង្វែកដោយកសាងជាបន្ទាយមួយធំមានរបងឫស្សីព័ទ្ធជុំវិញរឹងមាំ ។ តែដោយសារការបែកបាក់ផ្ទៃក្នុង បន្ទាយលង្វែកត្រូវបានសៀមវាយយកនៅឆ្នាំ ១៥៩៤។

តាំងពីពេលនោះមក កម្ពុជាស្ថិតក្នុងស្ថានភាពខ្ទេចខ្ទាំដោយសង្គ្រាម ប៉ុន្តែក្នុងរាជវង្សដែលម្ខាងពឹងសៀម ម្ខាងទៀតពឹងយួន ឲ្យមកធ្វើសង្គ្រាមលើទឹកដីកម្ពុជា និងបែងចែកតំបន់គ្រប់គ្រងរៀងៗខ្លួនរហូតដល់រជ្ជកាលហ្លួងហិរិរក្សរាមា **អង្គឌួង** និង **នរោត្តម** ដែលអំពាវនាវសុំការការពារពីបារាំងនិងចុះសន្ធិសញ្ញា អាណាព្យាបាល ឆ្នាំ ១៨៦៣ ទើបចប់ការឈ្លានពាន ពីសៀម និងអណ្ណាម ។

តាមលក្ខខ័ណ្ឌនៃសន្ធិសញ្ញា ឆ្នាំ ១៨៦៣ ប្រទេសបារាំងមានសិទ្ធិគ្រប់គ្រង កិច្ចការបរទេសរបស់កម្ពុជា ហើយទទួលខុសត្រូវការពារព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។ ដើម្បីឲ្យសៀមយល់ព្រម ទទួលយកការការពាររបស់បារាំង ខេត្តចំនួន២នៅភាគខាងលិចប្រទេសកម្ពុជា ត្រូវបានប្រគល់ឲ្យប្រទេសសៀម ។

នៅខែ មេសា ឆ្នាំ ១៨៦៤ ប្រទេសកម្ពុជា ត្រូវបានប្រកាសឲ្យស្ថិតនៅក្រោម អាណាព្យាបាលរបស់ប្រទេសបារាំង នៅឆ្នាំ ១៨៨៤ បារាំងបានបង្ខំហ្លួងនរោត្តមឲ្យឡាយព្រះហស្តលេខាលើសន្ធិសញ្ញា ដាក់កម្ពុជាជាអាណានិគមបារាំងរហូតមក ។ ព្រះបាទសម្តេច នរោត្តម សីហនុ បានទទួលគ្រងរាជ្យជាព្រះមហាក្សត្រ នៅខែ មេសា ឆ្នាំ ១៩៤១ ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយបារាំងបានតែងតាំងអគ្គទេសាភិបាលម្នាក់ជាអ្នកដឹកនាំផ្នែកការងាររដ្ឋបាល ។

ក្រោមការដឹកនាំរបស់បារាំង រហូតដល់ពេលមានការផ្តួលទ័ពបារាំង ដោយប្រទេសអាល្លឺម៉ង់ នៅខែឧសភា ឆ្នាំ ១៩៤០ មិនដែលមានការប្រយុទ្ធគ្នានៅឥណ្ឌូចិន។ រដ្ឋាភិបាលបារាំងដែលមាន Vichy ជាប្រមុខបានបង្កើតឡើងហើយបន្តគ្រប់គ្រងអាណានិគម។កងទ័ពជប៉ុនបានចូលមកឈ្លានពាន អាណានិគមបារាំងហើយ បានកាន់កាប់បន្ទាយកងទ័ពបារាំង ទាំងអស់នៅឥណ្ឌូចិន។

នៅខែ មករា ឆ្នាំ ១៩៤១ប្រទេសកម្ពុជាត្រូវបានលុកលុយឈ្លានពានដោយកងទ័ពប្រទេសថៃឡង់ដ៏ក្នុងការប៉ះទង្គិចគ្នា ខាងកងទ័ពជើងទឹកកងទ័ពថៃត្រូវបានរុញច្រានដល់កោះចាង ឈូងសមុទ្រសៀមហើយត្រូវបរាជ័យ ។ ខាងជើងគោកគ្មានភាគីណាមួយ ទទួលបានជោគជ័យឡើយ ។ ទីបញ្ចប់ជប៉ុនបានចូលធ្វើអន្តរាគមន៍ហើយបង្ខំរដ្ឋាភិបាល Vichy ឲ្យចុះហត្ថលេខា លើសន្ធិសញ្ញាជាមួយប្រទេសថៃឡង់ដ៏ ។ ខេត្តបាត់ដំបង និងខេត្តសៀមរាប ត្រូវបានប្រគល់ឲ្យប្រទេសកម្ពុជាវិញ នៅឆ្នាំ ១៩៤៦ ។

ជាមួយនឹងការរំដោះរបស់បារាំងនៅឆ្នាំ ១៩៤៤ និងការបញ្ចប់សង្គ្រាមនៅអឺរ៉ុបរដ្ឋាភិបាល Vichy នៅឥណ្ឌូចិន បានរៀបចំផែនការបះបោរប្រឆាំងនឹងទ័ពជប៉ុន ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយទ័ពជប៉ុនមិនព្រមចុះចាញ់ទេ ហើយនៅ ខែ មីនា ឆ្នាំ ១៩៤៥ រដ្ឋាភិបាលជប៉ុនបានគ្រប់គ្រងឥណ្ឌូចិន ជាផ្លូវការហើយបានចាប់ឃុំខ្លួនកងទ័ពបារាំង ។

នៅប្រទេសកម្ពុជាជប៉ុនបានតែងតាំងលោក **ស៊ឺង ង៉ុកថាញ់** ជានាយករដ្ឋមន្ត្រី និងរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងការបរទេសហើយបានប្រកាសឯករាជ្យ នៅថ្ងៃទី ១២ ខែ មីនា ឆ្នាំ ១៩៤៥។ ឯករាជ្យនេះមានរយៈពេលខ្លី

ពីព្រោះកងទ័ពសម្ព័ន្ធមិត្តបានចូលមករាជធានីភ្នំពេញ នៅខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ១៩៤៥ ហើយបានចាប់ខ្លួនលោក **ស៊ឺង ង៉ុកថាញ់** ដែលជាអ្នករួមការងារជាមួយជប៉ុនយកទៅប្រទេសបារាំង ។

ទោះបីសភាពការណ៍មានការវិវត្តន៍យ៉ាងនេះក៏ដោយ ការចរចាជាមួយបារាំង នៅទីក្រុងព្រៃនគរ នាចុងឆ្នាំ ១៩៤៥ ប្រទេសកម្ពុជាត្រូវបានប្រកាសជាព្រះរាជាណាចក្រស្វ័យភាពនៅក្នុងសហភាពបារាំងក្នុងខែ មករា ឆ្នាំ ១៩៤៦ ។ ឯករាជ្យត្រូវបានទទួលពេញលេញ នៅថ្ងៃទី ៩ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ១៩៥៣ ។

នៅថ្ងៃទី ២ ខែ មីនា ឆ្នាំ ១៩៥៥ សម្តេច **ព្រះនរោត្តម សីហនុ** បានដាក់រាជ្យដើម្បីចូលរួមក្នុងអាជីពជាអ្នកនយោបាយព្រះអង្គបានបង្កើត គណបក្សសង្គមរាស្ត្រនិយម ហើយទទួលបានជ័យជំនះក្នុងការបោះឆ្នោតជាតិនៅខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ១៩៥៥ ។ ក្រោមកិច្ចដឹកនាំរបស់ព្រះអង្គ ប្រទេសបានរីកចម្រើនលើគ្រប់វិស័យ ហើយបានក្លាយជាសមាជិករបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ។ នៅថ្ងៃទី ១២ ខែ មេសា ឆ្នាំ ១៩៥៥ ព្រះបាទ **នរោត្តម សុរាម្រិត** ជាព្រះបិតារបស់សម្តេច **ព្រះនរោត្តម សីហនុ** បានឡើងគ្រងរាជ្យ ។ នៅខែ មេសា ឆ្នាំ ១៩៦០ ព្រះអង្គចូលទីវង្គត់ហើយព្រះបាទ **នរោត្តម សីហនុ** ត្រូវបានប្រកាសជាប្រមុខរដ្ឋ។ ទោះបីពុំមានព្រះមហាក្សត្រពិតប្រាកដដើម្បីឡើងគ្រងរាជ្យក៏ដោយក៏ព្រះមហាក្សត្រិយានី **ស៊ីសុវត្ថិ កុសុមៈ** ជាព្រះមាតារបស់ព្រះបាទ **នរោត្តម សីហនុ** បានក្លាយទៅជានិមិត្តរូបនៃព្រះមហាក្សត្រ ។

នៅចុងឆ្នាំ ១៩៦០ សង្គ្រាមនៅប្រទេសវៀតណាមបានគំរាមកំហែងសន្តិភាព និងសេចក្តីសុខសាន្តរបស់កម្ពុជា ។ នៅឆ្នាំ ១៩៦៩ ផ្លូវផ្គត់ផ្គង់ដ៏សំខាន់របស់វៀតណាមខាងជើងភ្ជាប់ខាងត្បូងគឺទីក្រុងហូជីមិញត្រូវឆ្លងកាត់តំបន់បូព៌ានៃប្រទេសកម្ពុជា ហើយសហរដ្ឋអាមេរិកចាប់ផ្តើមប្រតិបត្តិការទំលាក់គ្រាប់បែកបេ៥២នៅខែមីនាឆ្នាំ១៩៧០ក្រោមសម្ពាធពីសហរដ្ឋអាមេរិកឧត្តមសេនីយ៍ **លន់ ណុល** ជាអគ្គបញ្ជាការកងទ័ពកម្ពុជាបានរៀបចំរដ្ឋប្រហារដើម្បីទំលាក់សម្តេច **ព្រះនរោត្តម សីហនុ** ដែលកំពុងបំពេញព្រះរាជទស្សនកិច្ចនៅប្រទេសបារាំង ។ រដ្ឋប្រហារនេះកើតឡើងរយៈពេលមួយខែ ក្រោយសហរដ្ឋអាមេរិក និងវៀតណាមខាងត្បូងបានរួមគ្នា បើកប្រតិបត្តិការ នៅភាគបូព៌ាប្រទេសកម្ពុជា ប្រឆាំងនឹងចលនាបះបោរ របស់វៀតណាមខាងជើង។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយប្រតិបត្តិការនេះមិនបានទទួលជោគជ័យទាំងស្រុងទេហើយកងទ័ពវៀតណាមខាងជើងត្រូវបានរុញច្រានចូលជ្រៅក្នុងទឹកដីកម្ពុជា ។

នៅថ្ងៃទី ០៩ ខែ តុលា ឆ្នាំ ១៩៧០ របបសាធារណរដ្ឋខ្មែរត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយមាន **លន់ ណុល** ជាប្រធានាធិបតី ។

ពេលនោះប្រទេសកម្ពុជា មានជាប់ពាក់ព័ន្ធយ៉ាងខ្លាំងនៅក្នុងជម្លោះវៀតណាម ហើយរយៈពេលជាង ៥ ឆ្នាំក្រោយមកពួកបះបោរកុម្មុយនីស្តដែលហៅថាខ្មែរក្រហម បានក្លាយទៅជាកងប្រដាប់អាវុធជាតិគ្រប់គ្រងទឹកដី។ កងទ័ពខ្មែរក្រហមបានកាន់កាប់ទឹកដីមួយផ្នែកធំនៅតំបន់ជនបទហើយនៅឆ្នាំ ១៩៧៥ បានចូលមកដល់ទីក្រុងភ្នំពេញ។ ទីក្រុងភ្នំពេញបានធ្លាក់មកក្នុងកណ្តាប់ដៃ របស់ខ្មែរក្រហម នៅថ្ងៃទី ១៧ ខែ មេសា ឆ្នាំ ១៩៧៥ ក្រោយ **លន់ ណុល** បានចាកចេញពីប្រទេសរយៈពេលមួយសប្តាហ៍ប៉ុណ្ណោះ ។

ដោយនឿយណាយនឹងសង្គ្រាមរយៈពេល ៥ ឆ្នាំ កន្លងមកប្រជាជននៅទីក្រុងភ្នំពេញ បាននាំគ្នាអបអរសាទរ និងស្វាគមន៍ពួកខ្មែរក្រហមដែលជាអ្នករំដោះ។ ប៉ុន្តែក្នុងរយៈពេលតែប៉ុន្មានម៉ោងក្រោយកងកំលាំងប្រដាប់អាវុធខ្មែរក្រហម បានបង្ខំឱ្យប្រជាជនទាំងអស់នៅទីក្រុងចាកចេញទៅជនបទ ។ បន្ទាប់

ពីការស៊ូទ្រាំ នឹងសង្គ្រាមរយពេល ៥ ឆ្នាំ ប្រជាជនកម្ពុជាត្រូវធ្លាក់ក្នុងស្ថានភាពនៃការបង្ខិតបង្ខំឱ្យធ្វើការបាក់កម្លាំងអត់ឃ្លានការធ្វើទារុណកម្ម និងប្រល័យពូជសាសន៍អស់រយៈជិត ៤ ឆ្នាំ ។ ក្រោមអំណាចរបស់ខ្មែរក្រហម ប្រជាជនជាង ១ លាន នាក់បានស្លាប់ដោយលំបាកវេទនាជាទីបំផុត ។

នៅឆ្នាំ ១៩៧៨ ខ្មែរក្រហមបានចាប់ផ្តើមបោសសំអាតផ្ទៃក្នុងរបស់ខ្លួន ។ កងទ័ពនិងជនស៊ីវិលជាច្រើនត្រូវបានចោទប្រកាន់ជាជនក្បត់ជាតិ ហើយបញ្ជូនមកដាក់គុកទួលស្លែង នៅទីក្រុងភ្នំពេញនិងកន្លែងផ្សេងៗទៀតទូទាំងប្រទេសដែលគ្មាននរណាម្នាក់អាចរស់រានមានជីវិត ។ ដោយមើលឃើញអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ អ្នកស្នេហាជាតិមួយចំនួនបានរត់ចូលព្រៃ និងទៅប្រទេសវៀតណាមហើយក៏បានបង្កបង្កើតទ័ពឡើង ។ នៅចុងឆ្នាំ ១៩៧៨ កងទ័ពនេះដោយមានជំនួយពីសម្ព័ន្ធមិត្តវៀតណាម បានចាប់ផ្តើមប្រយុទ្ធនៅប្រទេសកម្ពុជា ហើយទីក្រុងភ្នំពេញត្រូវបានរំដោះនៅថ្ងៃទី ៧ មករា ឆ្នាំ ១៩៧៩ ។ សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ត្រូវបានបង្កើតឡើងដែលមានលោក **ហេង សំរិន** ជាមេដឹកនាំ ។ ខ្មែរក្រហមមិនទាន់បរាជ័យទាំងស្រុងទេនៅឆ្នាំ១៩៧៩ ហើយបានបន្តប្រយុទ្ធជាសង្គ្រាមទ័ពព្រៃជាមួយរដ្ឋាភិបាលថ្មីអស់រយៈពេលជាងមួយទសវត្ស ។

នៅឆ្នាំ១៩៨៩ ដោយយល់ឃើញថាការបង្រួបបង្រួម ប្រទេសមិនអាចដោយស្រាយ បានតាមមធ្យោបាយយោធាកងទ័ពវៀតណាមត្រូវត្រលប់ទៅប្រទេសវិញ ។ នៅថ្ងៃទី៣០ ខែ មេសា ឆ្នាំ ១៩៨៩ ឈ្មោះប្រទេសត្រូវបានប្តូរមកជារដ្ឋកម្ពុជា ហើយតាមរយៈការចរចាសន្តិភាព ជាហូរហែត្រូវបានស្នើឡើងដោយភាគីជម្លោះទាំងអស់ ។ ការចរចាទាំងនេះបាន ឈានទៅដល់ការព្រមព្រៀង ដោយស្ម័គ្រចិត្តស្តីពីបទឈប់បាញ់ដែលចុះហត្ថលេខានៅថ្ងៃ ០១ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ១៩៩១ រវាងរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជានិងរដ្ឋាភិបាលចម្រុះកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ។ បន្ទាប់មកក្នុងរយៈពេលដ៏ខ្លី ក្រុមប្រឹក្សាជាតិជាន់ខ្ពស់នៃកម្ពុជា ត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយសម្តេចព្រះ **នរោត្តម សីហនុ** ជាប្រធានហើយក្រុមប្រឹក្សានេះ បានបង្កើតរដ្ឋាភិបាលបណ្តោះអាសន្នរហូតដល់ការរៀបចំបោះឆ្នោត ដោយអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

ការបោះឆ្នោតជាសកលត្រូវបានធ្វើឡើងនៅខែ ឧសភា ឆ្នាំ ១៩៩៣ រាជរដ្ឋាភិបាលថ្មីមួយត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយមានព្រះអង្គម្ចាស់ **នរោត្តម រណឫទ្ធិ** ជានាយករដ្ឋមន្ត្រីទី ១ សម្តេច **ហ៊ុន សែន** ជានាយករដ្ឋមន្ត្រីទី ២ ។

រដ្ឋធម្មនុញ្ញថ្មីត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅថ្ងៃទី២៤ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ១៩៩៣ ព្រះបាទសម្តេច **នរោត្តម សីហនុ** បានឡើងគ្រងរាជ្យ ជាថ្មីជាព្រះមហាក្សត្រនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។ នៅថ្ងៃ ២៩ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០០៤ ព្រះករុណាព្រះបាទសម្តេចព្រះ **បរមនាថ នរោត្តម សីហមុនី** បានឡើងគ្រងរាជ្យបន្តរហូតដល់បច្ចុប្បន្ន បន្ទាប់ពីព្រះករុណាព្រះបាទសម្តេចព្រះ **នរោត្តម សីហនុ** បានសុំចូលនិវត្តន៍ ។

គ្រឿងឥស្សរិយយស នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

CAMBODIAN DECORATIONS OF HONOR

គ្រឿងឥស្សរិយយស នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយរាជរដ្ឋាភិបាលនៅក្នុងអាណត្តិទី១ តាមព្រះរាជក្រឹត្យលេខ ជស/រកត/១០៩៥/០១ ចុះថ្ងៃទី ០៥ ខែ តុលា ឆ្នាំ ១៩៩៥ ដើម្បីទទួលស្គាល់នូវគុណបំណាច់និងស្នាដៃមន្ត្រីរាជការស៊ីវិលយោធិន នគរបាលជាតិប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរនិងសហគមន៍អន្តរជាតិ ។

តាមព្រះរាជក្រឹត្យនេះមានមេដាយចំនួន១៩ មុខដែលចែងជាបួនប្រភេទ គឺ ៖

ប្រភេទទី១ : *ប្រភេទមាតុប្រទេសមានមេដាយ* **ជាតូបការ** *មេដាយ* **ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា** *និងមេដាយ* **ឯករាជ្យជាតិ** ។

ប្រភេទទី២ : *ប្រភេទ* **រាជបល្ល័ង្ក** *មានមេដាយ* **រាជសម្បត្តិ** *មេដាយ* **រជ្ជកាល** *និង* **មេដាយអនុស្សរា**

ប្រភេទទី៣ : *ប្រភេទការពារជាតិ មានមេដាយ* **សេនាជ័យសិទ្ធ** *និង មេដាយ* **ការពារជាតិ**

ប្រភេទទី៤ : *ប្រភេទចម្រុះមានមេដាយ* **សហមេត្រី** *មេដាយ* **សុវត្ថារា** *មេដាយ* **មុនីសារាភ័ណ្ឌ** *មេដាយ* **ការងារ** *មេដាយ* **ស្ថាបនាជាតិ** *មេដាយ* **ខេមរាកីឡាឫទ្ធិ** *និង មេដាយ* **ស្ត្រីវឌ្ឍនា** ។

មេដាយថ្នាក់ខ្ពស់បំផុត របស់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាបច្ចុប្បន្នគឺ មេដាយ **ជាតូបការ** *មានតែមួយថ្នាក់គត់។ មេដាយពីរទៀតគឺ មេដាយ* **ឯករាជ្យជាតិ** *និងមេដាយ* **សេនាជ័យសិទ្ធ** *ក៏មានតែមួយថ្នាក់ដែរ ។*

មេដាយព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា មានប្រាំថ្នាក់ដូចពីមុន ប៉ុន្តែមានការកែប្រែបន្តិចបន្តួច ដូចជាមកុដរាជ្យបារាំងបូរាណ ត្រូវបានផ្លាស់ប្តូរមកជាមកុដរាជ្យខ្មែរ ។តួមេដាយព្រះរាជណាចក្រកម្ពុជាថ្នាក់ **មហាសេនា** *ពីមុនធ្វើអំពីលោហៈធាតុបានផ្លាស់ប្តូរពីប្រាក់មកស្រោបទឹកមាសវិញ រីឯខ្សែក្រណាត់ត្រូវបានរក្សាទុកដូចដើម ។*

តាមព្រះរាជក្រឹត្យលេខ ជស/រកត/១០៩៥/០១ ចុះថ្ងៃទី ០៥ ខែ តុលា ឆ្នាំ ១៩៩៥ មេដាយ **សហមេត្រី** *មេដាយ* **សុវត្ថារា** *និងមេដាយ* **មុនីសារាភ័ណ្ឌ** *មានតែ៣ថ្នាក់ទេ ប៉ុន្តែអនុលោមតាមឯកសារដែលមាន កន្លងមកមេដាយទាំងនេះត្រូវបន្ថែម២ថ្នាក់ទៀត ។ ចំពោះក្រណាត់ភ្ជាប់មេដាយត្រូវបានរក្សាទុកតាមទំរង់ដើមដូចមុន ។*

មេដាយជាតូបការ

MEDAL OF NATIONAL MERIT

មេដាយនេះត្រូវបានបង្កើត នៅថ្ងៃទី ៩ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ១៩៤៨ ដោយមានឈ្មោះថា ៖ មេដាយគុណូបការជាតិ ប៉ុន្តែក្រោយមកត្រូវដូរឈ្មោះមកជាមេដាយ **ជាតូបការ** វិញតាមព្រះរាជក្រឹត្យ លេខ២៧ ចុះថ្ងៃទី ២៨ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ១៩៦៣ ។ មេដាយជាតូបការត្រូវបានបង្កើតឡើងវិញ តាមរាជក្រឹត្យលេខ ជស/រកត/១០៩៥/០៦ ចុះថ្ងៃទី ៥ ខែ តុលា ឆ្នាំ ១៩៩៥ ។ មេដាយនេះគឺជាមេដាយខ្ពស់បំផុត របស់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ហើយមានតែមួយថ្នាក់គត់សំរាប់បំពាក់ជូនអ្នកដែលមានគុណូបការ ដ៏ឧត្តុង្គឧត្តមបំផុតក្នុងបុព្វហេតុឯករាជ្យ សាមគ្គីភាព ប្រជាធិបតេយ្យ និងសន្តិភាពជូនជាតិមាតុភូមិ។

តួសំគាល់មេដាយនេះធ្វើអំពីលោហៈធាតុពណ៌មាស មានទំរង់ជាផ្កាយប្រាំបីជ្រុងមានកាំរស្មី ៤៨ មានវិជ្ជមាត្រប្រវែង ៧៥ ម.ម ហើយមានមកុដមួយនៅពីលើ ។ នៅកណ្ដាលមានរង្វង់មូលដែលមានទង់ជាតិជានិមិត្តរូប ហើយនៅជុំវិញរង្វង់មូលមានសរសេរអក្សរថា មេដាយជាតូបការ ។ ផ្នែកខាងខ្នងនៃតួមេដាយមានភាពភ្លឺរលោង ។ តួមេដាយនេះភ្ជាប់ជាមួយខ្សែធ្វើអំពីលោហធាតុពណ៌មាស ចំនួន៣០ កាំ សម្រាប់ពាក់ដូចបន្តោងខ្សែក ។

មេដាយ ជាតូបការ

Medal Of National Merit

មេដាយព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ROYAL ORDER OF CAMBODIA

មេដាយ **ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា** ត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅថ្ងៃ ទី ៨ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ១៨៦៤ ដោយព្រះបាទសម្តេច **នរោត្តម** ដើម្បីប្រគល់ជូនមន្ត្រីរាជការស៊ីវិល និងបុគ្គលិក កងទ័ព ដែលបម្រើការងារនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។

នៅថ្ងៃទី ១០ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ១៨៩៦ មេដាយនេះត្រូវប្រែក្លាយ ជាមេដាយអាណានិគមបារាំងតាមផ្លូវការដែលគ្រប់គ្រងនៅទីក្រុងប៉ារីស ។ តាមក្រឹត្យចុះ ថ្ងៃទី ៥ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ១៨៩៩ ខ្សែបូសម្រាប់មេដាយដែលមានការអនុញ្ញាតពីអាជ្ញាធរបារាំង មានពណ៌ស នឹងពណ៌ទឹកក្រូចនៅផ្នែកគែម ។ ឆ្នាំ១៩៤៨ ក្នុងរជ្ជកាលរបស់ព្រះបាទសម្តេច **នរោត្តម សីហនុ** ការគ្រប់គ្រងមេដាយត្រូវបានប្រគល់ឱ្យកម្ពុជាវិញ ។

បន្ទាប់ពីការបោះឆ្នោត ឆ្នាំ១៩៩៣ ដែលឧបត្ថម្ភដោយ អង្គការសហប្រជាជាតិ ព្រះបាទសម្តេច **នរោត្តម សីហនុ** បានឡើងគ្រងរាជ្យសាជាថ្មី មេដាយនេះត្រូវបានបង្កើតឡើងតាម ព្រះរាជក្រឹត្យលេខ ជស/រកត/១០៩៥/០១ ចុះថ្ងៃទី ៥ ខែ តុលា ឆ្នាំ ១៩៩៥ ។

សញ្ញាសំគាល់នៃមេដាយ **ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា** ដែលបានបង្កើតឡើងវិញមានការកែប្រែបន្តិចបន្តួចពីទម្រង់ដើមរបស់វា ភាពខុសគ្នាជាសំខាន់ គឺការរៀបចំប្រដាប់ផ្តក់មកុដ ដោយមកុដតាមរបៀបបារាំងមានប្រើប្រាស់តាំងពីឆ្នាំ ១៨៦៤ ហើយត្រូវបានផ្លាស់ជំនួសដោយមកុដរាជខ្មែរវិញ។

មេដាយ **ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា** មានទម្រង់ទ្រាយជារូបផ្កាយ ៨ ជ្រុង ផ្សំដោយកាំរស្មី ចំនួន ២៨ ជាគ្រឿងសំគាល់។ នៅកណ្តាលមានរង្វង់ រាងពងក្រពើដែលមានពណ៌ក្រហមព័ទ្ធជុំវិញ។ នៅផ្ទៃខាងក្នុងពងក្រពើនេះមានក្បាច់ភ្ញីភ្លើងពណ៌ស្វាយ នៅខាងលើមានមកុដមួយ និងមានព្រះខ័នពណ៌មាសមួយ ហើយនៅពីក្រោមព្រះខ័នមានជើងពានពណ៌មាសចំនួនពីរត្រួតលើគ្នា។

មេដាយព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាមាន ប្រាំថ្នាក់ គឺ ៖

១ – មេដាយព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាថ្នាក់ មហាសេរីវឌ្ឍន៍

តួសំគាល់មេដាយនេះធ្វើអំពីលោហៈធាតុពណ៌មាស មានវិជ្ឈមាត្រប្រវែង ៥៥ ម.ម មានដាំត្បូងពណ៌ស នៅខាងចុងនៃផ្កាយទាំង ៨ ។ មេដាយនេះត្រូវដាក់ភ្ជាប់ជាមួយសំពត់រុយបង់ធំពណ៌ ក្រហម ឆ្នូតពណ៌បៃតង សងខាងដែលមានទទឹងប្រវែង ១១០ ម.ម ។ នៅចុងសំពត់នេះមានភ្ជាប់មេដាយមួយគ្រឿងថ្នាក់ធិបឌិន្ទដាំត្បូង។

២ - មេដាយព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាថ្នាក់ មហាសេនា

តួសំគាល់មេដាយនេះធ្វើអំពីលោហៈធាតុពណ៌មាស មានវិជ្ឈមាត្រប្រវែង ៥៥ ម.ម ពុំមានដាំត្បូងនៅចុងនៃផ្កាយទាំង ៨ ដូចមហាសេរីវឌ្ឍន៍ទេ ។ មេដាយនេះត្រូវពាក់ភ្ជាប់ជាមួយសំពត់រុយបង់ធំ និងនៅចុងសំពត់នេះមានភ្ជាប់មេដាយថ្នាក់ធិបឌិន្ទមួយគ្រឿង ដូចមេដាយថ្នាក់មហាសេរីវឌ្ឍន៍ដែរ ប៉ុន្តែគ្មានដាំត្បូងទេ។

៣ - មេដាយព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាថ្នាក់ ធិបឌិន្ទ

តួសំគាល់មេដាយនេះធ្វើអំពីលោហៈធាតុពណ៌មាស មានវិជ្ឈមាត្រប្រវែង ៧៥ ម.មមានមកុដមួយនៅពីលើភ្ជាប់ទៅនឹងកំណាត់សំពត់ដែលមានទទឹងប្រវែង ៣៧ ម.ម ។

៤ - មេដាយព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាថ្នាក់ សេនា

តួសំគាល់មេដាយនេះធ្វើអំពីលោហៈធាតុពណ៌មាស មានវិជ្ឈមាត្រប្រវែង ៦៥ ម.ម មានមកុដមួយនៅពីលើភ្ជាប់នឹងកំណាត់សំពត់ពណ៌ក្រហម និងពណ៌បៃតងដែលមានទទឹងប្រវែង ៣៧ ម.ម ហើយដែលមានផ្កាកុលាបពណ៌ក្រហមនិងពណ៌បៃតងភ្ជាប់នឹងខ្សែបូរ ។

៥ - មេដាយព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាថ្នាក់ អស្សឫទ្ធិ

តួសំគាល់មេដាយនេះធ្វើអំពីលោហៈធាតុពណ៌មាស មានវិជ្ឈមាត្រប្រវែង ៥៤ ម.ម មានមកុមួយនៅពីលើភ្ជាប់នឹងកំណាត់សំពត់ពណ៌ក្រហម និងពណ៌បៃតង ដែលមានទទឹងប្រវែង ៣៧ ម.ម ។

មេដាយព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាថ្នាក់ សេរីវឌ្ឍន៍

Royal Order Of Cambodia Grand Cross

មេដាយព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាថ្នាក់ មហាសេនា
Royal Order Of Cambodia Grand Officer

មេដាយព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ថ្នាក់ធិបឌិន្ទ
Royal Order Of Cambodia
Commander

មេដាយព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាថ្នាក់សេនា
Royal Order Of Cambodia Officer

មេដាយព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាថ្នាក់អស្សឫទ្ធិ
Royal Order Of Cambodia Chevalier

មេដាយព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ដែលបានប្រើប្រាស់ក្នុងអំឡុងឆ្នាំ ១៩៤៨ - ១៩៧០

មេដាយព្រះរាជាណាចក្រ កម្ពុជា
ថ្នាក់ ធិបឌិន្ទ
ផលិតនៅប្រទេសបារាំង

មេដាយព្រះរាជាណាចក្រ
កម្ពុជាថ្នាក់ សេនា
ផលិតនៅប្រ ទេសបារាំង

មេដាយព្រះរាជាណាចក្រ
កម្ពុជាថ្នាក់ សេនា
ផលិតនៅប្រ ទេសកម្ពុជា

មេដាយព្រះរាជាណាចក្រ កម្ពុជាថ្នាក់ អស្សឫទ្ធិ
ផលិតនៅប្រ ទេសកម្ពុជា

មេដាយព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ដែលប្រើប្រាស់នៅក្នុងរបបអាណានិគមនិយមបារាំង

មេដាយព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ថ្នាក់ មហាសេរីវឌ្ឍន៍
ផលិតនៅប្រទេសបារាំង

មេដាយព្រះរាជាណាចក្រ កម្ពុជា
ថ្នាក់ សេនា
ផលិតនៅប្រទេសកម្ពុជា

មេដាយព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាថ្នាក់ និបទិន្ទ
ផលិតនៅប្រទេសបារាំង

មេដាយព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាថ្នាក់ អស្សឫទ្ធិ
ផលិតនៅប្រទេសបារាំង

មេដាយឯករាជជាតិ

NATIONAL INDEPENDENCE MEDAL

មេដាយ ***ឯករាជ្យជាតិ*** ត្រូវបានបង្កើតឡើងតាមព្រះរាជក្រឹត្យលេខ ២៧ រ.វ. ចុះថ្ងៃទី ២៨ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ១៩៦៣ ហើយត្រូវបានបង្កើតឡើងវិញតាមព្រះរាជក្រឹត្យលេខ ជស/រកត/១០៩៥/០១ ចុះថ្ងៃទី០៥ ខែតុលា ឆ្នាំ ១៩៩៥ ។ មេដាយនេះមានតែមួយថ្នាក់ប៉ុណ្ណោះសម្រាប់ប្រគល់ជូនអ្នក ដែលមានបណ្ដាស័ក្តិ បានជួយបម្រើប្រទេសជាតិ មានស្នាដៃក្នុងបុព្វហេតុឯករាជជាតិសាមគ្គីភាព លទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ និងសន្តិភាព ។ អ្នកទទួលមេដាយឯករាជជាតិ ត្រូវបានជ្រើសរើសដោយគណៈរដ្ឋមន្ត្រី ហើយការប្រគល់មេដាយនេះត្រូវមានវត្តមានពីព្រះមហាក្សត្រ ឬអ្នកតំណាងដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់របស់ព្រះអង្គ ។

តួសំគាល់មេដាយនេះធ្វើ អំពីលោហៈធាតុពណ៌មាស មានវិជ្ជមាត្រប្រវែង ៥៥ ម.ម ។ ផ្នែកខាងមុខមានកម្រងផ្កាវាងពងក្រពើមានសន្លឹកដើមឃីចោនៅខាងក្នុង ដែលមានរូបវិមានឯករាជ្យ នៅពីលើមានកាំរស្មីតូចធំចំនួន ១៦ កាំ ។ ផ្នែកខាងខ្នងនៃមេដាយមានភាពភ្លឺរលោង ។ វិមានឯករាជ្យដែលស្ថិត នៅចំផ្លូវខ្វែងនៃមហាវិថី **ព្រះនរោត្តម** និងវុក្ខវិថី **ព្រះសីហនុ** ត្រូវបានស្ថាបនានៅឆ្នាំ ១៩៥៨ ដើម្បីរំឭកដល់ថ្ងៃឯករាជជាតិ របស់ប្រទេសកម្ពុជាពីអាណានិគមបារាំងក្នុងឆ្នាំ ១៩៥៣ ។ វិមានឯករាជ្យនេះក៏សម្រាប់រំឭកវិញ្ញាណក្ខន្ធរបស់អ្នកដែលបានពលីជីវិតក្នុងអំឡុងពេលសង្គ្រាមផងដែរ។តួមេដាយព្យួរពីខ្សែបូពណ៌ក្រហមមានទទឹងប្រវែង ៣៧ ម.ម ដោយមានឆ្នូតពណ៌ខៀវក្រាស់ និងឆ្នូតពណ៌ខៀវស្តើង ២ អមនៅគែមសងខាង ហើយមានផ្កាកុលាបនៅចំកណ្តាល។

មេដាយឯករាជជាតិ

National Independence Medal

មេដាយសេនាជ័យសិទ្ធ

SENA JAYASEDDH MEDAL

មេដាយ **សេនាជ័យសិទ្ធ** ត្រូវបានបង្កើតឡើង តាមព្រះរាជប្រកាស លេខ ១១០ ចុះថ្ងៃទី២៩ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ១៩២៨ ដោយភាគីកម្ពុជានិងប្រកាសលេខ ៣៧៩៨ ចុះថ្ងៃទី ៣១ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ១៩២៨ ដោយភាគីបារាំង ។ មេដាយនេះត្រូវបានប្រគល់ជូនពលទាហាន នាយទាហាននៃកងទ័ពជាតិ ឬនាយនគរបាលជាតិ ដែលមានស្នាដៃល្អ នៅក្នុងសង្គ្រាមឬក្នុងការងារការពារព្រំដែនជាតិ និងសន្តិសុខជាតិ ហើយក៏អាចប្រគល់ជូនទាហាន និងជនស៊ីវិល ដែលបានបម្រើការងារទាក់ទងនឹងការការពារជាតិ ។ មេដាយនេះក៏អាចប្រគល់ជូននាយទាហានជាន់ខ្ពស់ សម្រាប់ការងារផ្សេងៗទៀតផងដែរ ។ មេដាយសេនាជ័យសិទ្ធ មានតម្លៃស្មើគ្នានឹងមេដាយបារាំងដែរ ។

មេដាយសេនាជ័យសិទ្ធត្រូវបានបង្កើតឡើងវិញតាមព្រះរាជក្រឹត្យលេខ ជស/រកត/១០៩៩/០១ ចុះថ្ងៃទី ០៥ ខែ តុលា ឆ្នាំ១៩៩៥ ។ តាមបទបញ្ញត្តិបច្ចុប្បន្នអ្នកទទួលត្រូវមាន មេដាយថ្នាក់ការពារជាតិ ចំនួន ៣ ជាមុនសិន ។

តួសំគាល់ មេដាយនេះធ្វើអំពីលោហៈធាតុពណ៌មាស មានវិជ្ជមាត្រប្រវែង ៣៩ ម.ម មានរូបកងចក្រតំណាងព្រះពុទ្ធសាសនា ហ៊ុំព័ទ្ធដោយពានទ្រព្រះខ័ន ។ កងចក្រនេះឆ្លាក់ក្បាច់ជាសត្វគ្រុឌ នៅក្នុងលោហៈធាតុពណ៌មាស ដោយមានស្លាបរបស់វាត្រដាង នៅពីលើនិងកន្ទុយនៅពីក្រោមក្រញាំជើងទាំងពីរជាប់កន្ទុយនាគក្បាល៧ ។

ក្នុងរបបសាធារណរដ្ឋខ្មែរ មេដាយនេះត្រូវបានផ្លាស់ប្តូររូបភាពបន្តិចបន្តួច ទាំងតួមេដាយទាំងខ្សែបូរ ។ នៅលើតួមេដាយមាន មកុដភ្ជាប់ជាមួយខ្សែបូ ពណ៌ខៀវមានទទឹងប្រវែង ៣៧ ម.ម ដោយមានឆ្នូតពណ៌ក្រហម និងលឿងនៅគែមសងខាង។ ខ្សែបូកណ្តាលមានពណ៌ខៀវហើយមានផ្កាយពណ៌លឿងនៅចំកណ្តាលខ្សែបូ ។

មេដាយជ័យសិទ្ធ

Sena Jayaseddh Medal

មេដាយសេនា ជ័យសិទ្ធ(សាធារណរដ្ឋខ្មែរ ១៩៧០--១៩៧៥)

Sena Jayaseddh Medal (Khmer Republic 1970-1975)

មេដាយការពារជាតិ

NATIONAL DEFENSE MEDAL

មេដាយ **ការពារជាតិ** ត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅថ្ងៃទី ០៩ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ១៩៤៨ ដែលមានតម្លៃស្មើនឹងមេដាយបារាំង France Croix De Guerre ។ មេដាយនេះត្រូវបានបង្កើតឡើងតាមព្រះរាជក្រឹត្យលេខ ជស/រកត/១០៥៩/០១ ចុះថ្ងៃទី ០៥ ខែ តុលា ឆ្នាំ ១៩៥៩ សំរាប់ប្រគល់ជូនពលទាហាន នាយទាហាននៃកងទ័ពជាតិឬនាយនគរបាលជាតិដែលមានស្នាដៃល្អនៅក្នុងសង្គ្រាម ឬក្នុងការងារការពារព្រំដែនជាតិ និងសន្តិសុខជាតិ។

តួសំគាល់មេដាយនេះធ្វើអំពីលោហៈធាតុ មានរាងមូលមានរូបហនុមានក្នុងសំលៀកបំពាក់ជាខ្មែរ មានកាន់ព្រះខ័ននៅដៃខាងឆ្វេងដែលមានវិជ្ជមាត្រប្រវែង ៣៥ ម.ម ។

មេដាយនេះមាន៣ថ្នាក់គឺ មេដាយមាសការពារជាតិ ប្រាក់ការពារជាតិ និងសំរឹទ្ធការពារជាតិ ។ មេដាយមាស ប្រាក់ និងសំរឹទ្ធ ត្រូវបានប្រគល់ជូនដោយយោងតាមកម្រិតស្នាដៃ ហើយមេដាយប្រាក់ និង សំរឹទ្ធអាចប្រគល់ជូនក្នុងពេលដំណាលគ្នាបាន។ មេដាយដែលត្រូវប្រគល់ជូនបុគ្គលម្នាក់ថ្នាក់ឧត្តមសេនីយ៍ មានចំនួនអតិបរិមា ៦ (មេដាយមាស ២ , ប្រាក់ ២, និងមេដាយសំរឹទ្ធ ២) ។

នៅលើតួមេដាយពីខ្សែបូពណ៌ក្រហម មានទទឹងប្រវែង ៣៧ ម.ម មានឆ្នូតពណ៌ខៀវបួន ដោយមានរូបផ្កាយមាស ប្រាក់ និង សំរឹទ្ធ តាមថ្នាក់មេដាយនៅចំកណ្តាលខ្សែបូ ។

នៅឆ្នាំ ១៩៧០ សម័យសាធារណរដ្ឋខ្មែររូបមកុដត្រូវប្តូរទៅជាផ្កា មាន៩ស្រទាប់ដោយមានស្លឹកតូចៗនៃស្រទាប់នៅពីលើ និងកាំរស្មីមួយគូរាងកោងនៅពីក្រោម ហើយប្រវែងនៃព្រះខ័នត្រូវបានកាត់បន្ថយមកនៅត្រឹម ២៨ ម.ម ។

មេដាយមាសការពារជាតិ
National Defense Medal Gold

មេដាយប្រាក់ការពារជាតិ
National Defense Medal Silver

មេដាយសំរឹទ្ធការពារជាតិ
National Defense Medal Bronze

មេដាយការពារជាតិ
ផលិតនៅប្រទេសបារាំង
(១៩៤៨_១៩៧០)

មេដាយការពារជាតិ
សម័យសាធារណរដ្ឋខ្មែរ
ផលិតនៅកម្ពុជា
(១៩៧០_១៩៧៥)

មេដាយការពារជាតិ
សម័យសាធារណរដ្ឋខ្មែរ
ផលិតនៅសហរដ្ឋអាមេរិក
(១៩៧០_១៩៧៥)

មេដាយព្រះមហាក្សត្រីយានី.ស.ម.កុសុមៈ

THE ORDER OF HER MAJESTY THE QUEEN PREAH KOSSOMAK NEARIREATH

មេដាយព្រះមហាក្សត្រីយានី ស.ម.កុសុមៈ ត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយ **ព្រះមហាក្សត្រីយានីកុសុមៈ** មាន ៥ ថ្នាក់ នៅថ្ងៃ ទី ១ ខែ តុលា ឆ្នាំ ១៩៦២ ដើម្បីប្រគល់ជូនអ្នកដែលមានស្នាដៃក្នុងការបំពេញសេវាព្រះរាជបល្ល័ង្ក ។ មេដាយនេះត្រូវបានបង្កើតឡើងវិញនៅដើមឆ្នាំ ២០០១ ។

តួសំគាល់មេដាយនេះធ្វើអំពីលោហៈពណ៌មាស មានកាំរស្មីចំនួន ៣២ ដែលបានរចនាគ្រប់អង្កាំទឹកមាសតូចៗជាច្រើន។ នៅផ្ចិតកណ្ដាលមានរូបព្រះមហាក្សត្រីយានីកុសុមៈ បែរព្រះភ័ក្ត្រទៅខាងឆ្វេង ហ៊ុំព័ទ្ធជារង្វង់ដោយអក្សរទឹកមាសថា មេដាយព្រះមហាក្សត្រីយានី ស.ម.កុសុមៈ ។ តួមេដាយមានមកុដភ្ជាប់ជាមួយខ្សែបូ មានពណ៌ក្រហម រួមទាំងឆ្នូតពណ៌បៃតងតូច នៅក្បែរគែមនីមួយៗ ។

មេដាយសម្ដេចព្រះមហាក្សត្រីយានី ស.ម កុសុមៈ មាន ៥ ថ្នាក់ គឺ ៖

១- មេដាយ សម្ដេចព្រះមហាក្សត្រីយានី ស.ម កុសុមៈ ថ្នាក់ មហាសេរីវឌ្ឍន៍ :

តួសំគាល់មេដាយនេះធ្វើអំពីលោហៈធាតុមាស មានវិជ្ឈមាត្រប្រវែង ៩៥ ម.ម មានភ្ជាប់ដោយខ្សែសំពត់ពណ៌ក្រហមរួមទាំងឆ្នូតពណ៌បៃតង តូចនៅក្បែរគែមនីមួយៗខ្សែសំពត់នេះ មានទទឹងប្រវែង ១១០ ម.ម ដោយនៅខាងចុងមានភ្ជាប់មេដាយមួយគ្រឿងថ្នាក់ ធិបឌិន្ទ ។

២- មេដាយ សម្ដេចព្រះមហាក្សត្រីយានី ស.ម កុសុមៈ ថ្នាក់ មហាសេនា :

តួសំគាល់មេដាយនេះ ធ្វើអំពីលោហៈធាតុមាសមានវិជ្ឈមាត្រប្រវែង ៨៥ម.ម មានភ្ជាប់ដោយខ្សែសំពត់ពណ៌ក្រហមរួមទាំងឆ្នូតពណ៌បៃតងតូចនៅក្បែរគែមនីមួយៗ ខ្សែសំពត់នេះមានទទឹងប្រវែង ១១០ ម.ម ដោយនៅខាងចុងមានភ្ជាប់មេដាយមួយគ្រឿងថ្នាក់ ធិបឌិន្ទ ដូចមេដាយមហាសេរីវឌ្ឍន៍ដែរ។

៣- មេដាយ សម្ដេចព្រះមហាក្សត្រីយានី ស.ម កុសុមៈ ថ្នាក់ ធិបឌិន្ទ :

តួសំគាល់មេដាយនេះធ្វើអំពីលោហៈធាតុមាស មានវិជ្ឈមាត្រប្រវែង ៥៨ ម.ម មានមកុដមួយនៅពីលើភ្ជាប់ទៅនឹងកំណាត់សំពត់ដែលមានទទឹងប្រវែង ៣៧ ម.ម ។

៤- មេដាយ សម្ដេចព្រះមហាក្សត្រីយានី ស.ម កុសុមៈ ថ្នាក់ សេនា :

តួសំគាល់មេដាយនេះ ធ្វើអំពីលោហៈធាតុមាស មានវិជ្ឈមាត្រប្រវែង ៤៨ម.ម មានមកុដមួយនៅពីលើភ្ជាប់ទៅនឹងកំណាត់សំពត់ដែលមានទទឹងប្រវែង ៣៧ ម.ម ដោយមានបុប្ផាកុលាបនៅចំកណ្ដាល។

៥- មេដាយ សម្ដេចព្រះមហាក្សត្រីយានី ស.ម កុសុមៈ ថ្នាក់ អស្សឫទ្ធិ :

តួសំគាល់មេដាយនេះធ្វើអំពីលោហៈធាតុមាស មានវិជ្ឈមាត្រប្រវែង ៤៨ ម.ម មានមកុដមួយនៅពីលើភ្ជាប់ទៅនឹងកំណាត់សំពត់ដែលមានទទឹងប្រវែង ៣៧ ម.ម ។

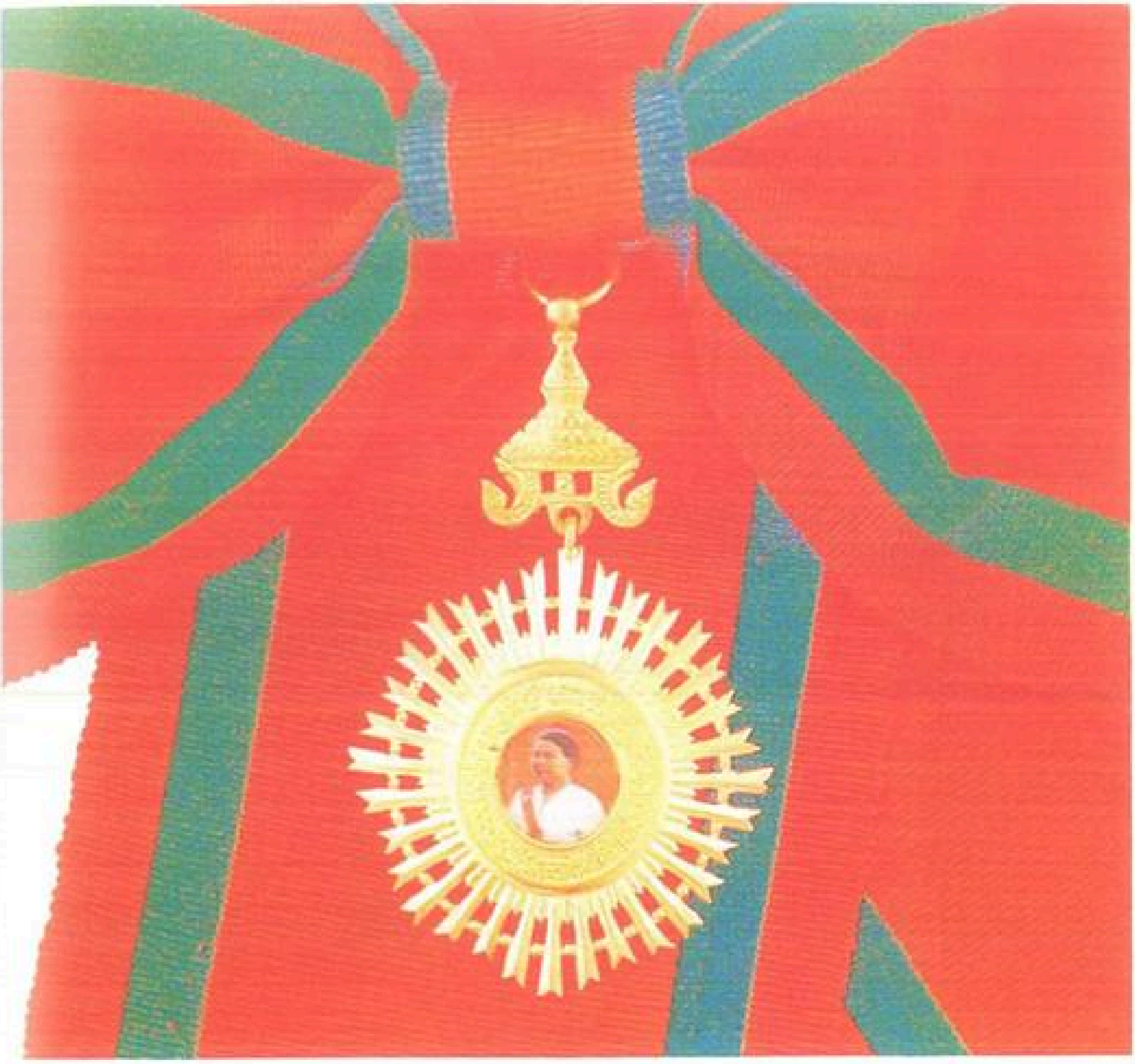

មេដាយសម្តេចព្រះមហាក្សត្រិយានី ស.ម.កុសុមៈថ្នាក់ មហាសេរីវឌ្ឍន៍

Order Of H.M The Queen Preah Kossomak Neareath Grand Cross

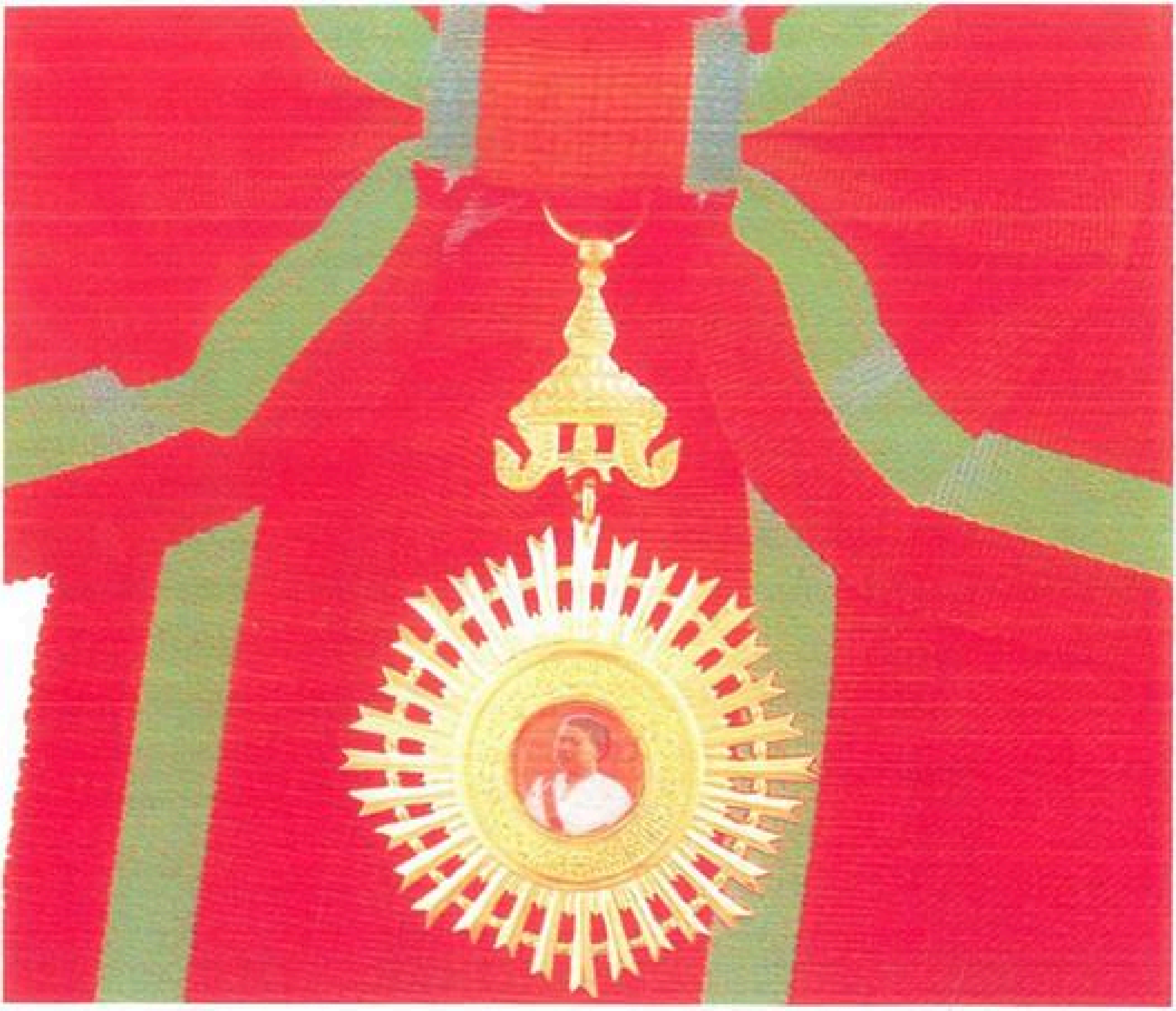

មេដាយសម្តេចព្រះមហាក្សត្រិយានី ស .ម.កុសុមៈថ្នាក់ មហាសេនា

Order Of H.M The Queen Preah Kossomak Neariraeth Grand Officer

មេដាយ សម្តេចព្រះ មហាក្សត្រិយានី

ស.ម កុសុមៈ ថ្នាក់ ធិបឌិន្ទ

Order Of H.M The Queen Preah Kossomak

Nearieath Commander

មេដាយ សម្តេចព្រះ មហាក្សត្រិយានី

ស.ម កុសុមៈ ថ្នាក់ សេនា

Order Of H.M The Queen Preah Kossomak

Nearireath Officer

មេដាយ សម្តេចព្រះ មហាក្សត្រិយានី

ស. ម កុសុមៈ ថ្នាក់ អស្សឫទ្ធិ

Order Of H.M The Queen Preah Kossomak

Nearireath Chevalier

មេដាយសម្តេចព្រះមហាក្សត្រីយានី ស .ម កុសុមៈ ប្រើមុនឆ្នាំ ១៩៧០

មេដាយសហមេត្រី

ROYAL ORDER OF SAHAMETREI

មេដាយសហមេត្រី ត្រូវបានបង្កើតឡើងជាបីថ្នាក់ នៅថ្ងៃទី ០៩ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ១៩៤៨ ហើយត្រូវបានបង្កើតឡើងដល់ ៥ ថ្នាក់ នៅថ្ងៃទី ២៣ ខែ សីហា ឆ្នាំ ១៩៥៦ ។ មេដាយនេះត្រូវបានបង្កើតឡើងវិញតាមព្រះរាជក្រឹត្យលេខ ជស/រកត/១០៩៥/០១ ចុះថ្ងៃទី ០៥ ខែ តុលា ឆ្នាំ ១៩៩៥ មានតែបីថ្នាក់ទេ ប៉ុន្តែការប្រើប្រាស់ជាក់ស្តែងសព្វថ្ងៃនេះមានបន្ថែមពីរថ្នាក់ទៀតគឺថ្នាក់មហាសេនា និងថ្នាក់មហាសេរីវឌ្ឍន៍។ មេដាយនេះគឺជាមេដាយការទូតដំបូងដែលបានប្រគល់ជូនឯកអគ្គរដ្ឋទូតរាជទូតឬតំណាងប្រទេសជាមិត្តដែលបានបំពេញភារកិច្ចដើម្បីផលប្រយោជន៍ប្រទេសទាំងពីរ ។ តួមេដាយមានផ្កាយចំនួន៤ជ្រុង ដោយមានកាំរស្មីចំនួន ៥ នៅលើកម្រងផ្កាដែលមានស្លឹកពណ៌បៃតង ។ នៅចំកណ្តាលមានព្រះខ័នធ្វើដោយជើងពានធ្វើអំពីលោហធាតុស្រោប ទឹកមាសលើផ្ទៃពណ៌បៃតង ដែលមានត្របកផ្កា ១៦ ស្រទាប់ ។ ផ្នែកខាងក្នុងនៃតួមេដាយមានភាពភ្លឺរលោង ។

មេដាយសហមេត្រី មានប្រាំថ្នាក់ គឺ ៖

១- មេដាយសហមេត្រីថ្នាក់ មហាសេរីវឌ្ឍន៍ :

តួសំគាល់មេដាយនេះធ្វើអំពីលោហៈធាតុពណ៌មាសមានវិជ្ជមាត្រប្រវែង៩០ម.មភ្ជាប់ដោយសំពត់រុយបង់ពណ៌ខៀវ លឿងនិងក្រហម ។ មេដាយនេះត្រូវបានភ្ជាប់ជាមួយសំពត់រុយបង់ដែលមានទទឹងប្រវែង ១១០ ម.ម នៅចុងសំពត់នេះមានភ្ជាប់មេដាយមួយគ្រឿងថ្នាក់ ធិបឌិន្ទ ។

២- មេដាយសហមេត្រីថ្នាក់ មហាសេនា :

តួសំគាល់មេដាយនេះ ធ្វើអំពីលោហៈធាតុពណ៌មាស មានវិជ្ជមាត្រប្រវែង ៨០ ម.ម ភ្ជាប់ដោយសំពត់រុយបង់ពណ៌ខៀវ លឿង និងក្រហម ។ មេដាយនេះត្រូវបានភ្ជាប់ជាមួយខ្សែសំពត់ ដែលមានទទឹងប្រវែង ១១០ ម.ម ។ នៅចុងសំពត់នេះ មានភ្ជាប់មេដាយមួយគ្រឿងថ្នាក់ ធិបឌិន្ទ ។

៣- មេដាយសហមេត្រីថ្នាក់ ធិបឌិន្ទ :

តួសំគាល់មេដាយនេះធ្វើអំពីលោហៈធាតុពណ៌មាសរាងមូល មានវិជ្ជមាត្រប្រវែង ៥៧ ម.ម មានមកុដ មួយនៅពីលើភ្ជាប់ទៅនឹងកំណាត់សំពត់ពណ៌ខៀវ លឿង និងក្រហមដែលមានទទឹងប្រវែង ៣៧ ម.ម ។

៤- មេដាយសហមេត្រីថ្នាក់ សេនា :

តួសំគាល់មេដាយនេះធ្វើអំពីលោហៈធាតុពណ៌មាស រាងមូលមានវិជ្ជមាត្រប្រវែង ៤១ ម.ម មានមកុដ មួយនៅពីលើភ្ជាប់ទៅនឹងកំណាត់សំពត់ពណ៌ខៀវលឿងនិងក្រហមដែលមានទទឹងប្រវែង៣៧ ម.ម ដោយមានបុប្ផាកុលាបនៅចំកណ្តាល ។

៥- មេដាយសហមេត្រីថ្នាក់ អស្សឫទ្ធិ :

តួសំគាល់មេដាយនេះធ្វើអំពីលោហៈធាតុពណ៌មាងរាងមូលមានវិជ្ជមាត្រប្រវែង៤១ម.ម មានមកុដ មួយនៅពីលើ ភ្ជាប់ទៅនឹងកំណាត់សំពត់ពណ៌ខៀវ លឿង និងក្រហម ដែលមានទទឹងប្រវែង ៣៧ ម.ម ។

មេដាយសហាមេត្រីថ្នាក់ មហាសេរីវឌ្ឍន៍

Royal Order Of Sahametrei Grand Cross

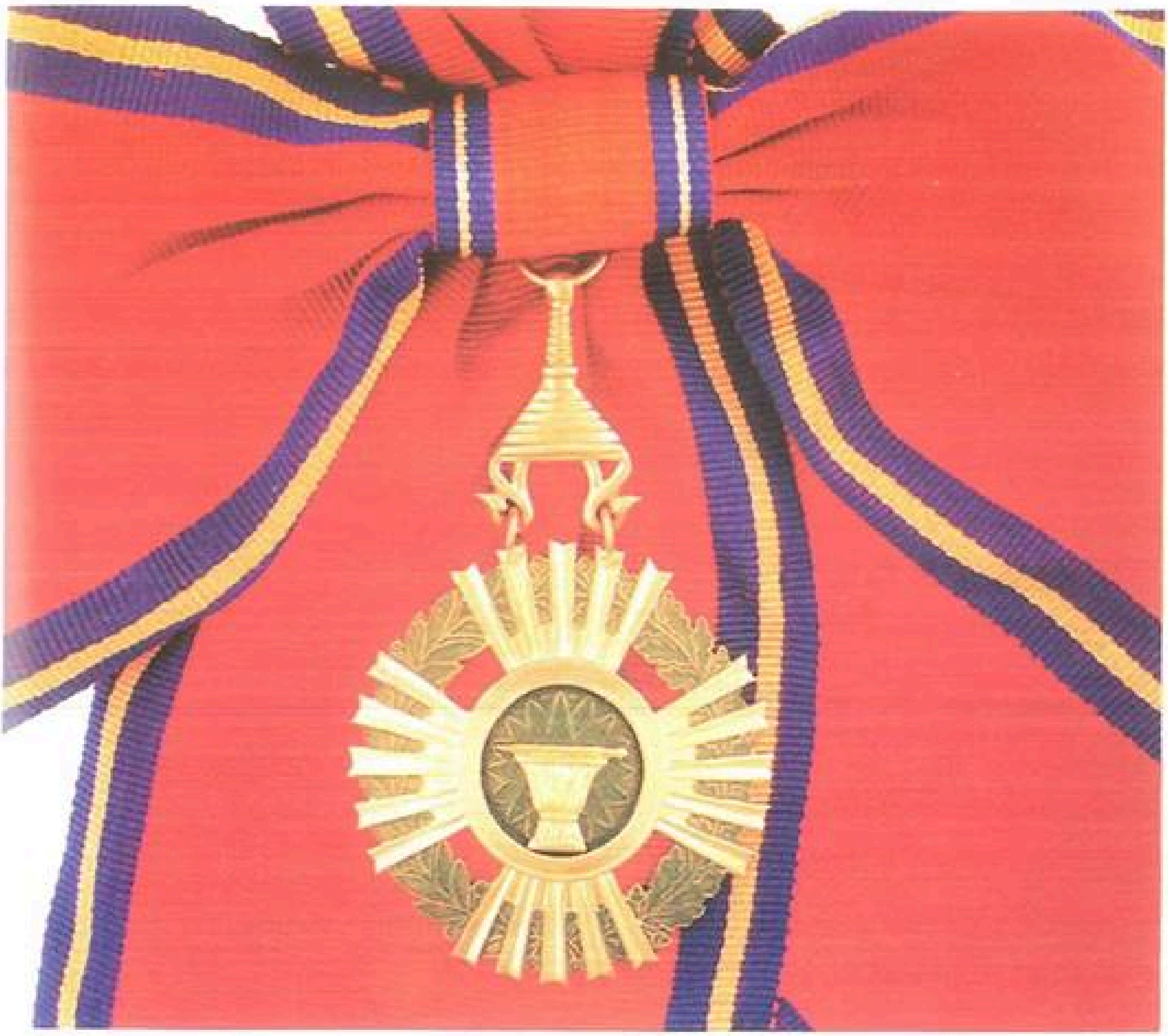

មេដាយសហមេត្រីថ្នាក់ មហាសេនា

Royal Order Of Sahametrei Grand Officer

មេដាយ សហមេត្រីថ្នាក់ ធិបឌិន្ទ

Royal Order Of Sahametrei

Commander

មេដាយ សហមេត្រីថ្នាក់ សេនា

Royal Order Of Sahametrei Officer

មេដាយ សហមេត្រីថ្នាក់ អស្សឫទ្ធិ

Royal Order Of Sahametrei Chevalier

មេដាយសហាមេត្រី ប្រើប្រាស់មុនឆ្នាំ ១៩៧០ ផលិតនៅប្រទេសបារាំង

មេដាយសុវត្ថារា

ROYAL ORDER OF SOWATHARA

មេដាយ **សុវត្ថារា** ត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅថ្ងៃទី ១៨ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ១៩២៣ តាមព្រះរាជក្រមហើយ បានធ្វើសច្ចានុម័ត តាមព្រះរាជក្រឹត្យចុះថ្ងៃទី ០៣ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩២៣ ។ មេដាយនេះ ត្រូវបានផ្តួចផ្តើមដោយក្រសួងកសិកម្មតាមអនុសាសន៍ របស់អគ្គសេនាប្រមុខសាធារណរដ្ឋបារាំង។

មេដាយសុវត្ថារានេះពីមុនចែកចេញជា៣ថ្នាក់ នៅថ្ងៃទី២៣ ខែ សីហា ឆ្នាំ ១៩៥៦ ត្រូវបានបង្កើនឡើងដល់៥ថ្នាក់ហើយត្រូវបានបង្កើតជាថ្មីតាមព្រះរាជក្រឹត្យលេខ ជស/រកត/១០៩៥/០១ ចុះថ្ងៃទី ០៥ ខែ តុលា ឆ្នាំ ១៩៩៥ មានតែបីថ្នាក់ទេ ប៉ុន្តែការប្រើប្រាស់ជាក់ស្តែងសព្វថ្ងៃនេះ មានបន្ថែមពីរថ្នាក់ទៀតគឺ ថ្នាក់មហាសេរីវឌ្ឍន៍ និងថ្នាក់មហាសេនា សំរាប់ប្រគល់ជូនអ្នកដែលមានស្នាដៃ ឬបានជួយជ្រោមជ្រែងក្នុងវិស័យកសិកម្ម ឬសេដ្ឋកិច្ច ។

តួមេដាយមានផ្កាយ៤ជ្រុង ដែលជ្រុងនីមួយៗមានកាំរស្មីចំនួន ៥ ។នៅចន្លោះកាំរស្មីមានស្លឹកតូចៗចំនួន៤ ដែលជាតំណាងឲ្យកួរស្រូវ,ស្លឹកត្នោត,ពោត,និងកប្បាស ។នៅផ្នែកកណ្តាលមានរូបអង្គរវត្តលើផ្ទៃពណ៌បៃតង។ នៅពីលើតួមេដាយមានរូបនាងគង្ហីងព្រះធរណីច្បូតសក់វែង ក្នុងសំលៀកបំពាក់ជាខ្មែរ ។ ផ្នែកខាងខ្នងនៃតួមេដាយ មានភាពភ្លឺរលោង ។

មេដាយសុវត្ថារាមាន ប្រាំថ្នាក់ គឺ ៖

១- មេដាយសុវត្ថារា ថ្នាក់ មហាសេរីវឌ្ឍន៍ :

តួសំគាល់មេដាយនេះធ្វើអំពីលោហៈធាតុពណ៌មាសមានវិជ្ជមាត្រប្រវែង ៧៥ ម.ម មានភ្ជាប់ដោយសំពត់រុយហង់ពណ៌បៃតងមានទទឹង ១១០ ម.ម ហើយនៅចុងសំពត់នេះមានភ្ជាប់មេដាយមួយគ្រឿងថ្នាក់ ធិបឌិន្ទ ។

២- មេដាយសុវត្ថារាថ្នាក់ មហាសេនា :

តួសំគាល់មេដាយនេះធ្វើអំពីលោហៈធាតុពណ៌មាស មានវិជ្ជមាត្រប្រវែង ៧០ ម.ម មានភ្ជាប់ដោយសំពត់រុយហង់ពណ៌បៃតង ទំហំទទឹងដូចគ្នានឹងថ្នាក់ មហាសេរីវឌ្ឍន៍ដែរ ហើយនៅចុងសំពត់នេះមានភ្ជាប់មេដាយមួយគ្រឿងថ្នាក់ ធិបឌិន្ទ។

៣- មេដាយសុវត្ថារា ថ្នាក់ ធិបឌិន្ទ :

តួសំគាល់មេដាយនេះ ធ្វើអំពីលោហៈធាតុពណ៌មាស មានវិជ្ជមាត្រប្រវែង ៥៧ ម.ម មានរូបនាងគង្ហីងព្រះធរណីភ្ជាប់ដោយខ្សែសំពត់ញួរពណ៌បៃតង ដែលមានទទឹងប្រវែង ៣៧ ម.ម ។

៤- មេដាយសុវត្ថារាថ្នាក់ សេនា :

តួសំគាល់មេដាយនេះធ្វើអំពីលោហៈធាតុពណ៌មាស មានវិជ្ជមាត្រប្រវែង ៤០ ម.ម មានរូបនាងគង្ហីងព្រះធរណីភ្ជាប់ទៅនឹងខ្សែសំពត់ញួរពណ៌បៃតងមានទទឹងប្រវែង ៣៧ ម.ម ដោយមានបុប្ផាកុលាបនៅចំកណ្តាល។

៥-មេដាយសុវត្ថារាថ្នាក់ អស្សឫទ្ធិ :

តួសំគាល់មេដាយនេះធ្វើអំពីលោហៈធាតុពណ៌មាស មានវិជ្ជមាត្រប្រវែង ៤០ ម.ម មានរូបនាងគង្ហីងព្រះធរណីភ្ជាប់ទៅនឹងខ្សែសំពត់ញួរពណ៌បៃតង ដែលមានទទឹងប្រវែង ៣៧ ម.ម ។

មេដាយសុវត្ថាភថ្នាក់ មហាសេរីវឌ្ឍន៍

Royal Order Of Sowathara Grand Cross

មេដាយសុវត្ថារាថ្នាក់ មហាសេនា
Royal Order Of Sowathara Grand Officer

មេដាយសុវត្ថាភថ្នាក់ ធិបឌិន្ទ

Royal Order Of Sowathara Commander

មេដាយសុវត្ថាភថ្នាក់ សេនា

Royal Order Of Sowathara Officer

មេដាយសុវត្ថាភថ្នាក់ អស្សឫទ្ធិ

Royal Order Of Sowathara Chevalier

មេដាយសុវត្ថារា ប្រើប្រាស់មុនឆ្នាំ ១៩៧០

មេដាយមុនីសារាភ័ណ្ឌ

ROYAL ORDER OF MONISARAPHON

មេដាយ **មុនីសារាភ័ណ្ឌ** ត្រូវបានបង្កើតឡើងថ្ងៃទី ០១ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ១៩០៥ មានតែមួយថ្នាក់គត់សម្រាប់ប្រគល់ជូនអ្នកដែលមានជំនាញផ្នែកប្រវត្តិសាស្ត្រ អក្សរសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រ ។ មេដាយនេះត្រូវបានកំណត់ជូនជនជាតិកម្ពុជា និងជនជាតិឥណ្ឌូចិនរបស់បារាំងចុះថ្ងៃទី ១៨ ខែ មេសា ឆ្នាំ ១៩០៥ ។ មេដាយមុនីសារាភ័ណ្ឌត្រូវបានបង្កើតរហូតដល់៣ថ្នាក់ នៅឆ្នាំ ១៩៤៨ និងដល់៥ថ្នាក់ នៅឆ្នាំ ១៩៦១ ។មេដាយនេះ ត្រូវបានបង្កើតឡើងវិញតាមព្រះរាជក្រឹត្យលេខ ជស/រកត/១០៩៥/០១ ចុះថ្ងៃទី ០៥ ខែ តុលា ឆ្នាំ ១៩៩៥ មានតែបីថ្នាក់ទេប៉ុន្តែការប្រើប្រាស់ជាក់ស្តែងសព្វថ្ងៃនេះមានបន្ថែមពីរថ្នាក់ទៀតគឺ ថ្នាក់មហាសេរីវឌ្ឍន៍ និងថ្នាក់មហាសេនា សម្រាប់ប្រគល់ជូនអ្នកដែលមានស្នាដៃក្នុងវិស័យអប់រំ អក្សរសាស្ត្រ វិទ្យាសាស្ត្រ វិចិត្រសិល្បៈ សង្គមកិច្ច ឬវិស័យផ្សេងទៀត។

មេដាយ **មុនីសារាភ័ណ្ឌ** ធ្វើអំពីលោហៈធាតុពណ៌មាសរាងមូលទ្រវែង ដូចរាងពងក្រពើ ដែលមានមែកឈើពីរទងជាសំខាន់ មែកមួយខាងស្តាំសុទ្ធតែស្លឹកទាំងអស់ មែកមួយខាងឆ្វេងមានផ្លែពីរ ខាងក្រោមលើផ្លែនេះមានស្លឹកមួយរួចមានផ្លែមួយនិងស្លឹកពីរទៀត ហើយមានផ្លែនិងស្លឹកពីរខាងក្រៅ ។ នៅខាងក្នុងមានផ្លែមួយស្លឹកពីរ និងមានផ្លែមួយពីក្រោមទៅលើ ហើយខាងក្នុងមានមែកពីរទ្រជើងពាន ដែលមានដាក់គម្ពីមេដាយនេះភ្ជាប់ដោយសំពត់រុយបង់ពណ៌លឿង ។

មេដាយមុនីសារាភ័ណ្ឌ មានប្រាំថ្នាក់ គឺ ៖

១-មេដាយមុនីសារាភ័ណ្ឌថ្នាក់ មហាសេរីវឌ្ឍន៍ :

តួសំគាល់មេដាយនេះធ្វើអំពីលោហៈធាតុពណ៌មាស មានដាំត្បូងពណ៌សត្រង់ផ្លែចំនួន ៦ មានបណ្តោយប្រវែង ៨០ម.ម ទទឹងប្រវែង ៧០ ម.ម មានភ្ជាប់ជាមួយសំពត់រុយបង់ពណ៌លឿងមានទទឹងប្រវែង ១១០ ម.ម ហើយនៅចុងសំពត់នេះមានភ្ជាប់មេដាយមួយគ្រឿងថ្នាក់ ធិបឌិន្ទ ។

២-មេដាយមុនីសារាភ័ណ្ឌថ្នាក់ មហាសេនា :

តួសំគាល់មេដាយនេះធ្វើអំពីលោហៈធាតុពណ៌មាស មានបណ្តោយប្រវែង៧៥ ម.ម ទទឹងប្រវែង៦០ ម.ម ភ្ជាប់ជាមួយសំពត់រុយបង់ពណ៌លឿង មានលក្ខណៈដូចគ្នានឹងមេដាយថ្នាក់ មហាសេរីវឌ្ឍន៍ដែរ តែពុំមានត្បូងពណ៌សទេ ហើយនៅចុងសំពត់នេះមានភ្ជាប់មេដាយមួយគ្រឿងថ្នាក់ ធិបឌិន្ទ ។

៣-មេដាយមុនីសារាភ័ណ្ឌថ្នាក់ ធិបឌិន្ទ :

តួសំគាល់មេដាយនេះធ្វើអំពីលោហៈធាតុពណ៌មាស មានបណ្តោយប្រវែង៦០ ម.ម ទទឹងប្រវែង ៥០ ម.ម ភ្ជាប់ទៅនឹងសំពត់ឮ្សពណ៌លឿងដែលមានទទឹងប្រវែង ៣៧ ម.ម ។

៤-មេដាយមុនីសារាភ័ណ្ឌថ្នាក់ សេនា :

តួសំគាល់មេដាយនេះធ្វើអំពីលោហៈធាតុពណ៌មាស មានបណ្តោយប្រវែង ៤០ ម.ម ទទឹងប្រវែង ៣៥ ម.ម ភ្ជាប់ទៅនឹងសំពត់ខ្សែបូពណ៌លឿងដែលមានទទឹងប្រវែង ៣៧ ម.ម ដោយមានផ្កាកុលាបនៅចំកណ្តាល ។

៥-មេដាយមុនីសារាភ័ណ្ឌថ្នាក់ អស្សឫទ្ធិ :

តួសំគាល់មេដាយនេះធ្វើអំពីលោហៈធាតុពណ៌មាស មានបណ្តោយប្រវែង ៤០ ម.ម ទទឹងប្រវែង ៣៥ ម.ម ភ្ជាប់ទៅនឹងសំពត់ខ្សែបូពណ៌លឿងដែលមានទទឹងប្រវែង ៣៧ ម.ម ។

មេដាយមុនីសារាភ័ណ្ឌថ្នាក់ មហាសេរីវឌ្ឍន៍

Royal Order Of Monisaraphon Grand Crose

មេដាយមុនីសារាភ័ណ្ឌថ្នាក់ មហាសេនា

Royal Order Of Monisaraphon Grand Officer

មេដាយមុនីសារាភ័ណ្ឌ ថ្នាក់ ធិបឌិន្ទ

Royal Order Of Monisaraphon, Commander

មេដាយមុនីសារាភ័ណ្ឌ ថ្នាក់ សេនា

Royal Order Of Monisaraphon

Officer

មេដាយមុនីសារាភ័ណ្ឌ ថ្នាក់ អស្សឫទ្ធិ

Royal Order Of Monisaraphon

Chevalier